

HET JAARFEEST VAN NEERLANDS

DE UITSLAG VAN DE NATIONALE WEDSTRIJD 1968

SPECIALE PRIJZEN:

PRIJZEN

Nationale Wisselprijs
Brusse Wisselprijs
Cinepa-Wisselprijs
Ergon-Electric-Wisselprijs
Beker beschikbaar gesteld
door de Gem. Apeldoorn
Emile Brumsteedeprijs
Regeneto-Sportwisselprijs
Triborgh-Wisselprijs voor de

MAKER:

M. & J. Hobijn, Amsterdam
J. L. J. G. Meertens, Geleen
M. & J. Hobijn, Amsterdam
B. Jansen, Schimmert

M. J. Dorn, Eindhoven
niet toegekend
niet toegekend

beste clubprestatie:

FILM:

VOOR GEEN GOUD
SPOT
VOOR GEEN GOUD
SOLDIERS NEVER DIE

ONZE OOM UIT AMERIKA

DE VIEWER, Amsterdam

EERSTE PRIJS:

TITEL FILM

VOOR GEEN GOUD

MAKER:

M. & J. Hobijn, Amsterdam

CLUB

De Viewer, Amsterdam

TWEEDE PRIJZEN:

TITEL FILM

U BENT NUMMER ...
SPOT
OPONTHOUD
ONZE OOM UIT AMERIKA

MAKER

J. de l'Ecluse, Leiden
J. L. J. G. Meertens, Geleen
J. Pieëte, Leiden
M. J. Dorn, Eindhoven

CLUB

L.S.L., Leiden
Geleense Smalfilmclub
L.S.L., Leiden
DAF, Eindhoven

DERDE PRIJZEN:

TITEL FILM

EEN MODELJONGEN
ZELFONTSPANNERS
HAKKE HAKKE PUF PUF
KIJK
BIBICHE
NEEMT MIJ IN DER HAND
SOLDIERS NEVER DIE
KUNSTMEST
WANTROUWEN
HYDE PARK
PING-BOEM
DE SLUIS

MAKER

J. Hendriks, Nijmegen
J. L. J. G. Meertens, Geleen
J. Boéré, Zandvoort
H. Brinkhuis, Bilthoven
F. Schouteten, Den Haag
J. Hoogland, Amsterdam
B. Jansen, Schimmert
J. Maigret, Utrecht
J. J. Kanters, Eindhoven
A. v. d. Donk, Den Haag
Stolk/Vroklage, Rotterdam
H. Brinkhuis, Bilthoven

CLUB

Meer Licht, Nijmegen
Geleense Smalfilmclub
H.S.L., Haarlem
U.S.A., Utrecht
Ekspresso, Den Haag
De Viewer, Amsterdam
L.A.S., Maastricht
U.S.A., Utrecht
Lumière, Eindhoven
H.A.F., Den Haag
R.S.L., Rotterdam
U.S.A., Utrecht

Op 9 en 10 november werd het NOVA-festival voor de derde achtereenvolgende maal in Apeldoorn in 'Orpheus' gehouden. Een fraai staaltje organisatievermogen én uithoudingsvermogen van de Verenigde Apeldoornse Amateur Cineasten. Maar deze V.A.A.C., zowel als de NOVA-bestuurders, zowel als de bezoekende amateurfilmers vinden het nu welletjes. Volgend jaar zal dit nationale smalfilmersfeest in het Haagse congresgebouw plaatsvinden, als dit tijdsbestek van leven en welzijn in ons vredige West-Europa tenminste voort duurt. Objectief gezien is ook dit festival geslaagd te noemen. Voor de eerste maal genoot de NOVA de eer dat het jaarlijkse samenzijn door een lid van de Koninklijke familie officieel geopend werd: H.K.H. Prinses Margriet — vergezeld door haar echtgenoot — verleende het congres die luister, en samen bekeken ze ook met aandacht en genoeg een deel van de films. Vicevoorzitter Hendriks leidde — bij afwezigheid wegens ziekte van voorzitter Vet — op voorbeeldige wijze de diverse programmapunten. Voorzitter Franx van de V.A.A.C. zorgde ervoor dat ook anderszins nergens een kink in de kabel kwam. Zijn dochter Anneke hanteerde de microfoon bewonderenswaardig. Toegewijde NOVA-secretaresse mevrouw De Klerk had ervoor gezorgd dat het ook administratief aan niets ontbrak. De technische commissie onder leiding van de heer Van Burkom had de projectie weer goeddeels prima voor elkaar (slechts een enkele steek kon men horen vallen, maar die werd door de heer Hendriks eveneens hoorbaar weer opgeraapt en hersteld). De belangrijkste importeurs van filmapparatuur werden niet moe van het demonstrenen van hun artikelen in hun welverzorgde stands. Een schitterende collectie dierenfoto's van de Apeldoornse wildfotograaf Wil van Schieven sierde Orpheus' wanden. De congresgangers hadden hun natje en droogje, al kon dat natje in de pauzes

AMATEURFILMERS

H.K.H. Prinses Margriet met haar echtgenoot, eregasten op het NOVA-festival.

Foto: A.N.P.

Vice-voorzitter Hendriks leidde — gesecondeerd door VAAC-voorzitter Franx — het festival 1968.

wegens het gedrang bij de koffietafels voor sommigen slechts bestaan uit een snelle ren naar de waterkraan, en al dacht, bij de karige hapjes die goed betaald moesten worden, op de zaterdagavond ook menigeen met het water — zie boven — in de mond terug aan de welverzorgde diners uit vroeger dagen... Maar goed: objectief beschouwd een geslaagd festival.

Doch toch: zelfs het met stormachtig applaus begroete optreden van Conny Vandenbos, zelfs de olijkheden van conferencier Frans van Dusschoten, zelfs het muzikaal lawijt van het orkest 'Romantica' — dans, kinderen, dans, als oom NOVA je zegt te dansen — konden bij menigeen toch niet helemaal het gevoel wegnemen dat het niet overal even tof zat. Misschien *houden* sommigen het gevoel dat het niet helemaal tof zit met onze vaderlandse amateurfilmerij, dus dat het hem niet alleen zit in een wat mat verlopend festival, maar dat het op het ogenblik helemaal een wat matte — of zeg eigenlijk maar gerust een wat maffe — bedoening is. Vice-voorzitter Hendriks — zelf een artistiek man en één van onze topfilmers — kon dat in zijn heldere openingsrede (zie hiervoor het 'NOVA-nieuws' in dit nummer) natuurlijk niet zó hardop zeggen, maar hij had toch moed genoeg om de vinger op een paar wonde plekken te leggen, ze althans aan te duiden. Wat zou er aan de hand kunnen wezen?

Dit lijkt er loos te zijn

Naar de mening van uw redacteur is de afgelopen jaren het algemeen peil van de amateurfilm er steeds op vooruitgegaan. Haast in elke club zitten wel mensen die een film kunnen maken van een kwaliteit waarover men tien jaar geleden nog niet eens dacht. Ook de kwaliteit van films die puur voor eigen plezier gemaakt worden, zowel door wél- als door niet-clubleden is er gestadig steeds beter op geworden. Daar heeft de industrie wel wat aan gedaan, daar heeft de NOVA (wij denken aan

de schriftelijke en de mondelinge cursussen) wel wat aan gedaan, daar hebben de diverse schrijvers van boeken over de hobby wel wat aan gedaan en we mogen in alle bescheidenheid aannemen dat dit tijdschrift er ook wel wat aan gedaan heeft. Maar bij deze tevredenheid — die gestaafd wordt bij wat we zo zien aan het gemiddelde peil van de films die in Apeldoorn vertoond werden — zien we toch ook enkele verschijnselen die minder reden tot opgewektheid geven.

In de eerste plaats zien we steeds minder uitschieters. Echte topfilms van amateurs komen steeds minder op het scherm en dat is bij de bereikte goede middelmaat jammer. Het zou een taak moeten zijn voor de NOVA om opvallende talenten op te vangen en te begeleiden en wanneer het nodig is, zelfs financieel te steunen. Juist talentvolle filmers zijn meestal heel gevoelig en kwetsbaar. Ze vinden in de NOVA geen 'tehuis' en vrijwel geen contactmogelijkheid met gelijkgerichten. Daarom zou in de NOVA een speciale 'talentencommissie' gecreëerd moeten worden, die scherp oplet en bij het ontdekken van een 'extra begaafde' datgene voor hem of haar doet waarin de bestaande clubconstellatie niet voorziet. Het spreekt vanzelf dat elke bemoeizucht met de ideële motieven van de filmer in kwestie aan zo'n opvangen en begeleidingscommissie vreemd moet zijn, maar dat kan best als men er wijze mannen voor uitkiest. Teveel van ons talent is de laatste jaren in sluimer-toestand geraakt!

In de tweede plaats lijkt het erop dat de NOVA de jongere generatie bepaald veronachtzaamt. Zo had het nooit mogen voorkomen dat nu in Apeldoorn wél de prijzen werden uitgereikt aan de jonge Nederlandse winnaars van de internationale jeugdfilmwedstrijd zónder dat hun films vertoond werden. Zó krijg je dat de jonge generatie bah en boeh tegen het filmclubleven zegt en een eigen filmpad zoekt, buiten de NOVA, waardoor de bestaande en broodnodige jonge progressiviteit ook buiten de gezichtskring van de bezoekers van het jaarlijkse festival blijft. Tot schade van het goede inzicht, want wat die jongeren doen — ook met film — is zo gek nog niet, de ouderen zouden er zich best wat meer door kunnen laten beïnvloeden!

In de derde plaats is daar de onder-

Het echtpaar Hobijn uit Amsterdam: winnaars van de Nationale Wisselprijs 1968 met de grandioze poppenfilm 'Voor geen goud'.

werpskeus, die, over het algemeen genomen, teleurstellend genoemd moet worden.

Hoewel het op zichzelf aardig is en ook wel toe te juichen dat de amateurfilmer qua onderwerpskeus een geheel eigen stempel draagt — de buitenstaander vindt in de amateurfilm dingen die hij in het bioscooptheater of op het televisiescherm nooit vindt —, zou het toch óók wel zo mogen zijn dat ook amateurfilmers eens in hun werk wat meer blijk gaven van hun bewogenheid omtrent de dingen die de wereld in deze dagen beroeren. Wij kunnen niet aannemen dat amateurfilmers alléén maar belangstelling koesteren voor hun eigen gezin, voor hun eigen huis, voor hun eigen vakanties. De geëngageerde en getuigende camera, bij politieke gebeurtenissen, bij wat er nationaal en internationaal gebeurt, bij de sport en bij de kunst, zou een veel grotere rol juist in de amateurfilm kunnen en moeten spelen dan tot heden in Nederland het geval is. Deze getuigende camera ziet men in de Franse, de Italiaanse, de Scandinavische en de Amerikaanse amateurfilm, ja trouwens overal buiten onze grenzen, beduidend meer. Zijn wij nu zo lauw of . . . durven wij soms niet?

De films in Orpheus

Over het in Apeldoorn getoonde werk uit de wedstrijd 'Mensen in de natuur' zijn wij niet enthousiast; daar hadden wij bepaald méér van verwacht. De 'Sportfilmwedstrijd' echter toonde aan dat de smallfilmcamera bij de sport tot fijne dingen kan komen. Zo zagen wij in de film 'Schaatsactiviteiten' van W. Moize een boeiende en geestige impressie van schaatswedstrijden tussen leerlingen van het Amsterdams Montessori-Lyceum op de Jaap Edenbaan. Het geluid van een autorace daarbij werkte extra humoristisch, evenals het commentaar van een reporter bij een grote kampioenswedstrijd. Maar dat geluid zou technisch véél beter kunnen, terwijl in het beeld nog wel wat gesneden zou kunnen worden om het geheel nog indringender te maken; zo komt de film wel erg traag op gang. Traag op gang kwam ook de overigens wel pakkende reportage van een slipjacht door C. J. Limbach en J. v. d. Velde. 'Sport in close-up' was een uitstekende atletiekfilm van C. Druiven, waarin de mogelijkheden van de camera goed waren uitgebuit. 'Training Olympische Winterspelen' (de winnaar van deze filmwedstrijd) bleek een wat droge maar wel goede en verhelderende do-

cumentaire over de bobslee-sport. Deze sportfilmwedstrijd wordt gecontinueerd: er tegenaan!

Nu de Nationale Wedstrijd. Deze werd, gelijk de twee voorgaande keren, gejureerd door zeven juryleden in de zaal, die vrijwel direct na de vertoning van elke film afzonderlijk hun waardering in cijfers uitdrukten, welke waardering weer via een overheadprojector ter kennis van het publiek werd gebracht. De jury bestond uit Cor Braam (leraar Frans en amateurfilmer, 52), Han Baartmans (televisieregisseur en filmer, 36), Jan Dorresteyn (tweevoudig winnaar Nationale Wisselprijs, 28), Ton Gransbergen (edelsmid en filmer, 37), dr. Günther Koepke (chemicus en filmclubvoorzitter, 40), Nico Verhoeven (dichter, tekenaar, kunstcriticus, 43) en Bert Wicks (voorman in de Engelse amateurfilm, 66).

Hoezeer het eensdeels ook te prijzen is dat buitenlanders in de jury worden aangetrokken, bleek het aan de andere kant een levensgroot bezwaar dat zij onze taal niet beheersen, wat tot uiting kwam bij hun vaak negatief afwijkende cijfers voor films met commentaar of dialoog.

Naast de uitslag en de korte inhoudsbeschrijving met technische details, hier in telegramstijl — vanwege de beschikbare plaatsruimte — enkele persoonlijke opmerkingen van uw verslaggever.

Elan van het leven: na een prachtige eerste tien minuten — tot het meisje de kerk in gaat — beginnen je de rillingen over de rug te lopen bij de dialogen tussen meisje en organist/beiaardier, welke het midden houden tussen damesbladromantiek en tractaatjestijl; bovendien is het erg storend dat het, heel mooie, meisje in Vlissingen de kerk ingaat en in Doesburg bovenin de toren is. Grote lof voor het levensechte spel van de vader.

Neemt mij in der hand: vlotte, verzorgde documentaire over de machinale vervaardiging van blokfluiten. 'Toon-beeld' van de typisch gemiddeld-goede amateurfilm.

De Sluis: ondanks prachtige fotografie en mooie filmstijl een film die de aandacht niet gevangen houdt en tekort schiet aan duidelijkheid.

Berner Oberland: fraai gefilmde impressie, helaas in zwart-wit, vertederend door stotterend commentaar van jongetje, bijv. bij een kerkhof: 'Hier

li-licgen a-a-allemaal ddddoe Zw-Zwitsers...' — onvergetelijk!

U bent nummer . . . : zeldzaam goede en snelle amateurtekenfilm, met prachtig 'bewogen' overgangen en zeer goede vondsten.

Kijk: proeve van cameravirtuositeit, aardig kijkspel, niets méér.

Portret van Piet Admiraal: gave, sympathieke film over sympathiek mens; bij de lieflijke muziek kabbelt het beeld aangenaam voort.

Zelfontspanners: amusante film van Meertens; de man die in Nederland de meeste esprit in zijn films doet en daarom ondanks zijn technische tekortkomingen tot de absolute top behoort en . . . daarbij het geluk heeft dat zijn vrouw een geboren actrice is.

Spot: wederom geestig-intelligente Meertens op zijn best; hij moest alleen een goede cameraman zoeken.

Voor geen goud: misschien wel de beste amateurpoppenfilm ooit ter wereld vervaardigd; daar komen we in een volgend nummer op terug.

Hyde-Park: meesterlijke fotografie, meesterlijk opvangen van gemis van amateur tot opnemen van synchrolife-geluid, buitengewoon goede impressie van expressies in speakerscorner; ontzettende titels en dat terwijl het maken van professionele titels binnen het bereik van elke amateur ligt — slechte titels doen onnodige afbreuk aan mééste amateurfilms.

Sluiting dijkgat etc.: aardige reportage, goed commentaar, goed camerawerk, muziek 'Nieuwe Wereld' te zwaar. Meer te waarderen en meer in het vlak van de amateurfilmer zou zijn geweest: een beetje minder zakelijkheid, een beetje meer speelsheid! Of . . . meer 'betrokkenheid'.

De Bosrand: wederom een blijk van de stijgende liefde voor de animation onder de Nederlandse amateurs, en tevens een blijk van de goede resultaten welke ook amateurs door middel van die animation kunnen bereiken. Knap gedaan!

Bach: Bach, gezongen door de Swingle Singers, begeleid door knap geanimeerde abstracte beelden, gelukkig kort; de toegepaste ruitvorm in sommige beelden doet teveel aan Wybert denken — het kan een gevoelskwestie zijn, maar zijn driehoeken en rechthoeken niet meer 'artistiek geladen' vormen? Ook de kleurstelling is soms wat fon-

danterig, maar dat zijn de Swingle Singers ook, hoe knap hun vocale prestaties ook zijn.

Lijnspeel: heel apart door de interferentie, die uiterst filmisch werkt. Waarom die afschuwelijke gotische titelletters bij deze fraaie strakheid? Gotische letters zijn in elke hedendaagse vormgeving praktisch ontoepasbaar!

Soldiers never die: ook Bob Jansen behoort bij ons toptalent, ook in deze film geeft hij daar weer ondubbelzinnig blijk van; een film die vorm én inhoud heeft, en aan dat laatste schort het te vaak bij ons — vandaar.

Hakke hakke puf puf: een leuk verhaaltje rondom een prachtig model-emplacement, waarvan fraaie opnamen gemaakt zijn; een apart compliment voor het spel van de acteur. Goede geluidstoepassing.

Variété: geanimeerde kleifiguren zijn bijzondere creatie, de kleurstelling is lelijk, de montage hortend.

Ping Boem: een heel goede inzet tot een drie keer herhaalde spanning vervuld zowel van humor als tragiek, een fijn stukje filmwerk.

Fustival: zo worden nou kistjes gemaakt; best aardig hoor, maar de maker moet stellig tot méér in staat zijn dan dit soort vingeroefeningen.

Bibiche: een uitstekend gemaakte sociaal-kritische filmstudie die, vervuld van filmiek, echt iets verheldert omtrent een leefmilieu dat wezensvreemd is aan de gemiddelde burgermanshuishouding; een échte documentaire!

Klas: een fijnzinnige, maar jammer genoeg te lange observatie van het verloop van een schooldag. Helaas meende iemand 'stemming' te moeten kweken bij de projectie van juist deze film, waardoor de projectie en de beoordeling bezoedeld werd; dat was een smet op dit festival. NOVA: laat tijdens de projectie in het vervolg alsjeblijft de microfoon alléén in handen van Anneke Franx óf van de leden van het bestuur. Reacties van het publiek dienen vanuit het publiek zelf te komen. Niemand mag zichzelf het recht toe-eigenen reacties op vertoonde films te decreteren!

Kunstmest: onbegrijpelijk dat de be- gaafde Maigret, die vorig jaar nog de Emile Brumsteede-prijs voor de meest progressieve film won en ook lofwaa- dige pogingen deed om door middel van film toegang te vinden tot de ge-

dichten van Gerrit Achterberg, nu een 'documentaire' maakt van een soort waarvan de bedrijfsfilmtheken uitpuiten. Een glad gemaakt loflied op de kunstmestvervaardiging. Als 'ie nou nog een film gemaakt had over de elendes die wij óók aan de chemische industrie te danken hebben... Maigret, vergeet deze film gauw, slinger de medaille die je ervoor kreeg in het Amsterdam-Rijnkanaal en neem de draad weer op waar je vorig jaar gebleven was. De amateurfilmerij zit wél om mensen zoals jij verlegen, maar bepaald niet om die schönfilmerij van die kunstmestfabricage!

Vaktermen: drukker, wijnproever en het literaire 'hoe' van vrouwenborsten, niet na te vertellen, maar een stevig compliment voor fotografie en commentaarspreker. Fijne humor in beeld en geluid.

Vader gaat op stap: als we nou allemaal een liedje van Toon Hermans woordelijk gaan verfilmen dan kunnen we Toon volgend jaar al zijn grappen in filmvorm aanbieden. Dit is het ook al niet, al is het allemaal wel leuk gedaan.

Onze oom uit Amerika: leuke vondsten, leuke gags, goed en snel — een inspirerend stuk humor in film, perfect gemaakt ook. Dat smaakt naar meer. Maar graag een verrassender clou in het vervolg!

Het lege glas: weer eens een etalagepop die gaat leven; nogal houderig ge-

daan allemaal. Ook Assen kan wel beter.

Meschers: een familie op zomervakantie, een ideaal voorbeeld van een vlotte gezinsvakantie-impressie en als zodanig van waarde om aan anderen te laten zien, maar overigens is het huiskamerscherf wel groot genoeg voor dit genre.

Intermezzo: bij een vorige gelegenheid zag uw verslaggever deze film zonder dialoog, alleen met muziek, toen was het een brok poëzie. Nu, met dialoog, is het een brok banaliteit geworden.

Snipperdag in duplo: verzorgd werkstuk, mooie fotografie, beetje traag, wel geestig, geen hoogvlieger, aardig gemiddelde.

Een bittere pil(s): hond van een vent, wel overdreven, verzorgde fotografie, mooi geluid, niet zo geestig, maker moet tot meer in staat zijn.

Wantrouwen: een film zonder geluid, wat het hier goed doet; een humoristische story, leuk verfilmd; maar ook deze filmer moet tot beter dingen in staat zijn.

Vraagtekens: een beetje saggerijng, een beetje monotoon, een beetje modern, een beetje vraagtekens — ook ten aanzien van de maker; misschien is hij wel op de goede weg, dat zal dan nog wel blijken hopelijk.

Oponthoud: de tweede plaats in de wedstrijd; technisch perfect, ook wel poëtisch, maar helaas wat te geforceerd, vooral waar de kinderen in het

beeld zijn. Van Pieëte hebben we wel betere films gezien en we zullen er ook nog wel betere zien. Hij moet er steeds voor oppassen dat zijn streven naar de uiterste perfectie zijn werk niet 'dood slaat'; misschien is hij het stadium van 'bij alles de driepoot' wel al gepasseerd zonder dat hij het zelf beseft.

Vierhandig: een braaf niemandalietje rondom een tweeling; wel knap gemaakt maar desondanks precies zo'n amateurfilmpje waarom buitenstaanders zo neerbuigend vriendelijk over amateurfilm plegen te doen.

Een modeljongen: de jongen veroorzaakt in een onbewaakt ogenblik crimenele botsingen op vaders grote modelplacement; zijn straf ontgaat hij niet, maar het was de lol wel waard, ook voor de toeschouwer. Een knap stukje werk, ook wat fotografie en geluidsbehandeling betreft.

Omdat deze film van dezelfde maker is: hierin is hij nu precies die drempel gepasseerd waarvan ter ener zijde 'het filmpje' staat, maar ter andere zijde 'de Film'.

En als nu in het komend jaar méér amateurs over die magische drempel heen weten te komen, dan gaan we volgend jaar in Den Haag een beter festival tegemoet, met méér toppers. Het wordt wel tijd hoor, want we zijn nu over het algemeen wel goed, maar bepaald nog niet bijzonder best.

JAN VEENHUYSEN ■

Een héél klein deel van het publiek — Orpheus was uitverkocht!

Vele belangstellenden kwamen kijken naar de door mevrouw Hobijn gemaakte poppen, welke zo levensecht optreden in 'Voor geen goud'

